

Govor Mateja Behina v imenu organizacijske ekipe parade ponosa

Vemo, da imajo obeležitve in proslave, ki jih danes poznamo kot parade ponosa, svoje korenine v samih začetkih organiziranih gibanj za LGBTQIA+ pravice. Vemo, da so prvi prajdi bili upor proti sistemskemu nasilju, diskriminaciji in marginalizaciji. Naša gibanja, od izgrediv do povork, so zmeraj obstajala na prelomu med sistemi in ljudmi, v razpokah med opekami družbe. Ta napetost je razlog, zakaj nobena parada ponosa ni enoznačna in obenem je tudi njeno gonilo.

Z letošnjo parado v Mariboru raziskujemo, v kakšni interakciji so zakoni in družba danes in kakšno je aktualno stanje na obeh nivojih v Sloveniji. Ko govorimo o dosežkih na področju LGBTQIA+ pravic pri nas, ne moremo mimo nedavnih zmag, ki so v veliki meri rezultat dolgoletnih in neumornih kampanj, akcij, debat in bojev. Uzakonitev istospolnih zakonskih zvez in skupnega posvajanja otrok ter odprava prepovedi darovanja krvi za moške, ki imajo spolne odnose z moškimi, sta monumentalna dosežka, zahvaljujoč katerima univerzalne želje in vzgibi, kot sta ustvarjanje družine in pomoč sočloveku, pred zakonom niso več pogojeni s spolno usmerjenostjo. Slavljenje takšnih zmag je privilegij, ki ga imamo dolžnost počastiti.

Pri vsem tem pa nikakor ne smemo pozabiti na pravice, ki ostajajo nedosegljive ali da imamo dolžnost tudi do tistih oseb znotraj skupnosti, ki na številne zmage še čakajo. Ne moremo govoriti o pravici, dokler jo podeljujemo selektivno ali dokler jo imamo samo na papirju. Ne smemo dovoliti, da se naša evforija ob prigaranih spremembah sprevrže v apatijo, saj boj še zdaleč ni končan. Ko uživamo pridobljene pravice, jih ne smemo imeti za samoumevne, saj se lahko kmalu ponovno znajdejo pod napadom. Takrat navadno spoznamo, da so veliko bolj krhke in ranljive, kot smo mislili.

Vse to se že dogaja, z vsakim nasilnim incidentom ali grožnjo na paradah ponosa, z vsakim poskusom izbrisa trans identitet iz javnega življenja, z vsakim dejanjem, ki LGBTQIA+ osebam preprečuje, da so v celoti to, kdor so, pa naj bo to zasebno ali javno, doma, na ulici, v šoli, v službi, v športu, v medijih, pri zdravniku, kakorkoli in kjerkoli. Diskriminacija je lahko vidna ali nevidna; v tistih najbolj običajnih trenutkih je pogosto nepisana, celo samoumevna. Nujno je, da vse njene obraze označimo kot nedopustne.

Zakoni niso nekaj statičnega ali mističnega, ampak izhajajo iz tega, kar je neki družbi v danem trenutku pomembno. V teoriji ščitijo pravice vseh, tako kot ljudje, ki jih pišemo, pa so pogosto pomanjkljivi, nepraktični, izključujoči in podvrženi predsodkom. Tako kot nekaj pravic še ne pomeni pravice za vse, tudi zakonske ureditve ne pomenijo nujno konca diskriminacije. Bolj enakopravno in svobodno družbo gradimo tudi tako, da zapisano prenašamo v realnosti, ki jih živimo; to počnemo vsakič, ko se upiramo vsakdanjim oblikam diskriminacije in predsodkom v javni zavesti.

Zakaj torej iz zakonov v družbo? Slogan, pod katerim se letos zbiramo, govori prav o odnosu med sistemi in ljudmi oziroma med zapisanim in živetim. Govori o tem, da si LGBTQIA+ osebe zaslužijo enako dostojanstvo kot vsi njihovi soljudje in da so ključne sistemske ureditve, ki naslavljajo resnične potrebe in želje, nujne za njihovo dobrobit, hkrati pa nas spomni, da se s uzakonitvijo osnovnih človekovih pravic začnejo prava prizadevanja za enakopravnost in enakovrednost. Zakoni so pomembni in pri tem nam vsekakor pomagajo, pomembni pa so tudi socialni premiki. Šele z združevanjem teorije in prakse bomo na pravi poti.

LGBTQIA+ osebe niso le črke, zato tudi črka zakona ni zadnja bojna linija. Moramo jo prebirati znova in znova, biti do nje kritični in jo tudi na novo zapisati, če je to potrebno. Izhajati mora iz zgodb ljudi in biti odraz družbe z ničelno toleranco do neenakosti in diskriminacije na vseh nivojih. Z globoko hvaležnostjo za vse, kar lahko danes slavimo, tako nadaljujemo boje za LGBTQIA+ pravice, tako pred zakonom kot v družbi.

Danes smo v Mariboru korakali že tretjič in nikakor ne zadnjič. Hvala vsem, ki nam na naši poti pridete nasproti.